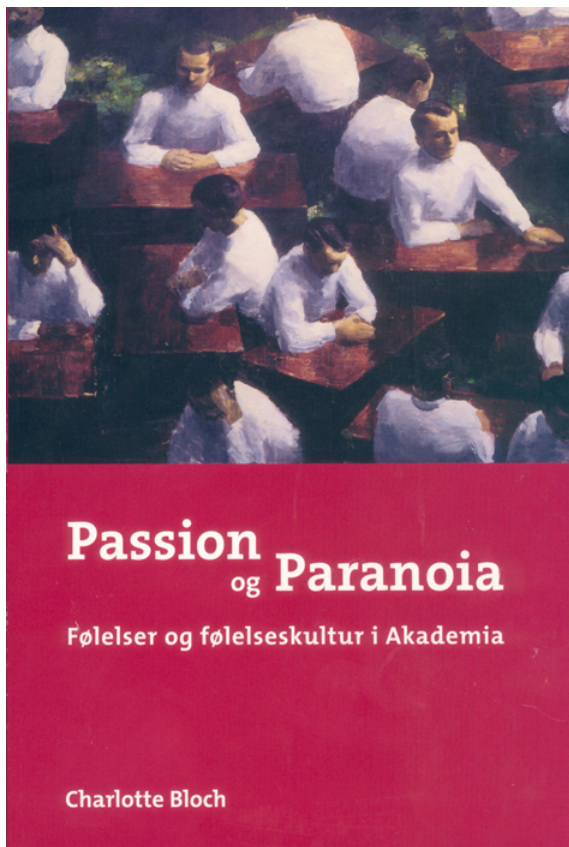

Man græder ikke ved møderne ...

En interessant bog om følelser, følelsesnormer, kultur, hierarki og køn i Akademia

Charlotte Bloch: *Passion og Paranoia. Følelser og følelseskultur i Akademia*. Syddansk Universitetsforlag 2007. 171 s., 168 kr.

Af Kirsten Gomard

Noget af det pinligste der er hændt mig i min efterhånden lange karriere på Aarhus Universitet er, at jeg for mange år siden kom til at græde under et møde – af raseri over en mandlig kollegas uforskammethed. Han blev temmelig befippet. Verbale uforskammetheder hørte åbenbart til dagens orden for ham, men et svar med tårer – det var for meget. Heldigvis fik jeg da også sagt min mening. Oplevelsen sidder i mig endnu, så jeg var lutter øre, da Charlotte Bloch for nogle år siden præsenterede sit forskningsprojekt om følelseskulturen i Akademia som led i en omfattende undersøgelse af Køn i den akademiske organisation, hvor jeg selv var involveret i et andet delprojekt.

Nu er bogen så kommet, baseret på interview med kvindelige og mandlige ph.d.-stipendiater, adjunkter og lektorer/professorer inden for alle hovedområder og indsat i passende teoretiske rammer: både sociologiske følelsesteorier og teorier, der sigter mod analyser af

Akademias struktur og kultur. Apparatet er således i orden, men emnet er formidlet, så læsere uden specifikke teoretiske forudsætninger – eller interesser – sagtens kan følge med. Dette skyldes ikke mindst de mange glimrende citater.

Forbudte følelser

Med Bourdieu fremhæver Bloch, at det særlige ved Akademia som institution er, at aftagerne af forskernes produkter først og fremmest er andre forskere, som samtidig er konkurrerende fagfæller, og endvidere, at Akademia er præget af hierarkier med meritokratiske træk. Hun påpeger det paradoks, at følelser ifølge selvforståelsen ikke har noget at gøre i Akademias rationelle verden, men at Akademia selvfølgelig alligevel er fuld af følelser: frygt, usikkerhed, stolthed, vrede, misundelse, latter, humor m.v.

Bloch fremanalyserer "de uskrevne regler" for følelshåndtering i Akademia. Adjunkterne opfatter f. eks. vrede som forbudt – det kan skade én selv senere. Tvivl og usikkerhed skjules bag en faglig front af kontrol, sikkerhed og overblik. Dette kalder Charlotte Bloch *narrespillet*. Alle spiller det, og alle ved, at det gør alle andre også. Succes skal man gå stille med, for at det ikke opfattes som praleri, men man kan benytte sig af *bugtaleri* og dermed på mere indirekte måder få fortalt, f. eks. at man var hovedtaler ved en vigtig konference eller har fået offentliggjort en artikel i et prestigøst tidsskrift. For lektor/professorgruppen fokuserer Bloch både på den passion, der driver forskningen og på sårbarheden i forbindelse med *peer-review*. Et særligt kapitel er viet humor som redskab til at håndtere de komplicerede følelsesmæssige udfordringer. Bloch påviser, hvordan der eksisterer et samspil mellem strukturer, følelseskultur, følelser og sociale bånd.

Kønnede følelsesnormer

Bogen udmunder i en diskussion af kønnede følelsesnormer: Tager man afstand fra f.eks. *narrespillet* og delagtiggør kolleger i tvivl og frustrationer, betragtes det som svaghed. Hvis en kvinde gør det, fortolkes svagheden som feminin. Kvinder oplever også, at de skal være mere tilbageholdende med gennem *bugtaleri* at delagtiggøre kollegerne i deres faglige succeser, end mændene skal. At være dygtig og kvinde opfattes som en mistænkelig cocktail. Vrede kvinder betragtes som svage og afmægtige eller som "kællinger". Den kulturelle håndtering af følelser skaber hierarkiske forskelle, som også er kønsforskelle, og her ligger måske en kulturel forklaring på, at Akademia som arbejdsplads tilsyneladende er mindre tiltrækkende for kvinder ...

Da bogen udkom i 2007, vakte den opsigt både i dagspressen og inden for Akademia. Uden for murene var det måske først og fremmest undermineringen af forestillingen om Akademia som den rationelle organisation hævet over almindelige menneskers følelsesfnidder, der gjorde indtryk. Når man selv har sit arbejde i Akademia, er det ikke der, nyheden ligger. Til gengæld er det rigtig spændende at få sat så præcise ord på det, man kender alt for godt.

Kirsten Gomard er lektor i kønsforskning ved Institut for Historie og Områdestudier på Aarhus Universitet.